

Komission tiedonanto vähämerkityksisistä sopimuksista, jotka eivät Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla rajoita tuntuvasti kilpailua (*de minimis*-sopimukset) ⁽¹⁾

(2001/C 368/07)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

I

1. EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdassa kielletään yritysten väliset sopimukset, jotka ovat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja joiden tarkoituksena tai vaikutuksena on kilpailun estäminen, rajoittaminen tai vääristäminen yhteismarkkinoilla. Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on selvittänyt, että kyseistä määrystä ei sovelleta, jos sopimuksella ei ole tuntuvaa vaikutusta yhteisön sisäiseen kauppaan tai kilpailuun.
2. Komissio määrittelee tässä tiedonannossa markkinaosuusrajojen avulla, milloin kyse ei ole EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tuntuvasta kilpailun rajoittamisesta. Tämä negatiivinen määrittelytapa ei tarkoita sitä, että sellaiset yritysten väliset sopimukset, jotka ylittävät tässä tiedonannossa vahvistetut raja-arvot, rajoittavat tuntuvasti kilpailua. Tällaisillakin sopimuksilla voi olla ainoastaan vähäinen vaikutus kilpailuun, ja ne eivät sen vuoksi ole välttämättä 81 artiklan 1 kohdassa kiellettyjä sopimuksia ⁽²⁾.
3. On myös mahdollista, että sopimukset eivät kuulu 81 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, koska ne eivät ole omiaan vaikuttamaan tuntuvasti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Tässä tiedonannossa ei käsitellä tätä kysymystä eikä määrittellä, milloin on kyse tuntuvasta vaikutuksesta kauppaan. On kuitenkin myönnetty, että sopimukset pienten ja keskisuuren yritysten välillä, siten kuin ne on määritelty komission suosituksen 96/280/EY ⁽³⁾ liitteessä, ovat harvoin omiaan vaikuttamaan tuntuvasti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Pienet ja keskisuuret yritykset on määritelty kyseisessä suosituksessa yrityksiksi, joiden palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja joiden vuosiliikevaihto on enintään 40 miljoonaa euroa tai joiden taseen loppusumma on enintään 27 miljoonaa euroa.
4. Komissio ei aloita pyynnöstä eikä omasta aloitteestaan menettelyä tämän tiedonannon soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa. Kun yritykset olettavat vilpittömässä mielessä

sopimuksensa kuuluvan tämän tiedonannon soveltamisalaan, komissio ei määrää sakkoja. Tiedonannon tarkoituksena on myös antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille ja viranomaisille 81 artiklan soveltamista koskevia ohjeita, jotka eivät kuitenkaan velvoita niitä.

5. Tätä tiedonantoa sovelletaan myös yritysten yhteenliittymien päätöksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin.

6. Tämä tiedonanto ei vaikuta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tulkintoihin 81 artiklasta.

II

7. Komissio katsoo, että jäsenvaltioiden väliseen kauppaan vaikuttavat yritysten väliset sopimukset eivät rajoita tuntuvasti kilpailua 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla,

(a) jos sopimuspuolten yhteenlaskettu markkinaosuus ei ylitä 10:tä prosenttia millään sopimuksen vaikutusalaan kuuluvilla merkityksellisillä markkinoilla, kun sopimuspuolet ovat todellisia tai mahdollisia kilpailijoita joillakin näistä markkinoista (kilpailevien yritysten väliset sopimukset); ⁽⁴⁾ tai

(b) jos yhdenkään sopimuspuolen markkinaosuus ei ylitä 15:tä prosenttia millään sopimuksen vaikutusalaan kuuluvilla merkityksellisillä markkinoilla, kun sopimuspuolet eivät ole todellisia tai mahdollisia kilpailijoita millään näistä markkinoista (sellaisen yritysten väliset sopimukset, jotka eivät kilpaile keskenään).

Niissä tapauksissa, joissa on vaikeaa luokitella sopimus joko kilpailevien yritysten väliseksi sopimukseksi tai sellaisen yritysten väliseksi sopimukseksi, jotka eivät kilpaile keskenään, sovelletaan 10 prosentin raja-arvoa.

⁽¹⁾ Tällä tiedonannolla korvataan tiedonanto vähämerkityksisistä sopimuksista, joka on julkaistu EYVL:ssä C 372, 9.12.1997.

⁽²⁾ Ks. esimerkiksi yhteisöjen tuomioistuimen tuomio yhdistetyissä asioissa C-215/96 ja C-216/96, *Bagnasco (Carlos) v. Banca Popolare di Novara ja Casa di Risparmio di Genova e Imperia* (Kok. 1999, s. I-135, 34–35 kohdat). Tämä tiedonanto ei kuitenkaan rajoita 81 artiklan 1 kohdan nojalla tapahtuvan arvioinnin periaatteiden soveltamista, siten kuin ne on ilmaistu komission tiedonannossa – Suuntaviivat EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan soveltamisesta horisontaalista yhteistyötä koskeviin sopimuksiin, EYVL C 3, 6.1.2001, erityisesti kohdissa 17–31, ja komission tiedonannossa – Suuntaviivat vertikaalisista rajoituksista, EYVL C 291, 13.10.2000, erityisesti kohdissa 5–20.

⁽³⁾ EYVL L 107, 30.4.1996, s. 4. Tätä suositusta tullaan tarkistamaan. Tarkoituksena on nostaa vuosiliikevaihton raja-arvo 40 miljoonasta eurosta 50 miljoonaan euroon ja taseen loppusumman raja-arvo 27 miljoonasta eurosta 43 miljoonaan euroon.

⁽⁴⁾ Todellisten ja mahdollisten kilpailijoiden määritelmän osalta ks. komission tiedonanto – Suuntaviivat EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan soveltamisesta horisontaalista yhteistyötä koskeviin sopimuksiin, EYVL C 3, 6.1.2001, 9 kohta. Yritystä pidetään todellisena kilpailijana, jos se joko toimii samoilla merkityksellisillä markkinoilla tai jos se vastauksena suhteellisten hintojen pieneen mutta pysyvään korotukseen voi sopimuksen puuttuessa vaihtaa tuotantonsa merkityksellisiin tuotteisiin ja markkinoida niitä lyhyellä aikavälillä tämän aiheuttamatta merkittäviä lisäkustannuksia tai riskejä (välitön tarjontapuolen korvattavuus). Yritystä pidetään mahdollisena kilpailijana, jos on todisteita siitä, että vastuksena suhteellisten hintojen pieneen mutta pysyvään korotukseen se sopimuksen puuttuessa voisi toteuttaa ja todennäköisesti toteuttaisi tarvittavat lisäinvestoinnit tai vastaisi tarvittavista vaihtokustannuksista päästäkseen merkityksellisille markkinoille.

8. Kun eri toimittajien tai jakelijoiden solmimien tavaroiden tai palveluiden myyntiä koskevien sopimusten kumulatiivinen vaikutus rajoittaa kilpailua merkityksellisillä markkinoilla (markkinavaikutuksiltaan samankaltaisten sopimusten rinnakkaisten verkostojen kumulatiivinen markkinoilta sulkeva vaikutus), 7 kohdassa mainitut markkinaosuusrajat lasketaan viiteen prosenttiin sekä kilpailevien yritysten välisten sopimusten että sellaisten yritysten välisten sopimusten osalta, jotka eivät kilpaile keskenään. Kun yksittäisen toimittajan tai jakelijan markkinaosuus on alle viisi prosenttia, sen ei yleensä katsota edistävän merkittävästi kumulatiivista markkinoilta sulkevaa vaikutusta ⁽¹⁾. Kumulatiivisen markkinoilta sulkevan vaikutuksen olemassaolo on epätodennäköistä, jos markkinavaikutuksiltaan samankaltaiset sopimukset (sopimusten verkosto) kattavat alle 30 prosenttia merkityksellisistä markkinoista.
9. Lisäksi komissio katsoo, että sopimukset eivät rajoita kilpailua, jos 7 ja 8 kohdassa vahvistetut 10, 15 ja 5 prosentin markkinaosuusrajat ylittyvät korkeintaan kahdella prosenttiyksiköllä kahden peräkkäisen kalenterivuoden aikana.
10. Markkinaosuuden laskeminen edellyttää asian kannalta merkityksellisten markkinoiden määrittelemistä. Merkitykselliset markkinat muodostuvat merkityksellisistä maantieteellisistä markkinoista ja merkityksellisistä tuotemerkkinoista. Merkityksellisiä markkinoita määriteltäessä on otettava huomioon tiedonanto merkityksellisten markkinoiden määritelmästä yhteisön kilpailuoikeuden kannalta ⁽²⁾ Markkinaosuudet tulee laskea myynnin arvoa koskevien tietojen tai, silloin kun se on tarkoituksenmukaista, oston arvoa koskevien tietojen perusteella. Jos arvotietoja ei ole saatavilla, voidaan käyttää muuhun luotettavaan markkinatietoon, mukaan lukien määrätiedot, perustuvia arvioita.
11. Kohdat 7, 8 ja 9 eivät sovellu sopimuksiin, jotka sisältävät minkä tahansa seuraavista vakavimmista rajoituksista:
- (1) kilpailijoiden välisissä sopimuksissa, siten kuin ne on määritelty 7 kohdassa, rajoitukset, joiden tavoitteena on välittömästi tai välillisesti, yksinään tai yhdistettyinä osapuolten määräysvallassa oleviin muihin tekijöihin ⁽³⁾:
- (a) vahvistaa hintoja myydessä tuotteita kolmansille;
- (b) rajoittaa tuotantoa tai myyntiä; tai
- (c) jakaa markkinoita tai asiakkaita;
- (2) sellaisten yritysten välisissä sopimuksissa, jotka eivät kilpaile keskenään, siten kuin ne on määritelty 7 kohdassa, rajoitukset, joilla suoraan tai välillisesti, yksinään tai yhdistettyinä muihin osapuolten määräysvallassa oleviin tekijöihin, pyritään:
- (a) rajoittamaan ostajan mahdollisuutta asettaa oma jälleenmyyntihinta rajoittamatta toimittajan mahdollisuutta asettaa enimmäismyyntihinta tai suositella myyntihintaa, edellyttäen, että nämä eivät johda kiinteään tai vähimmäismyyntihintaan jonkin osapuolen käyttämän painostuksen tai tarjoamien kannustimien vuoksi;
- (b) rajoittamaan alueita tai asiakkaita, joille ostaja voi myydä sopimuksessa tarkoitettuja tavaroita tai palveluita, lukuun ottamatta
- aktiivisen myynnin rajoittamista toimittajan itselleen varaamalle tai toiselle ostajalle myöntämälle yksinmyyntialueelle tai yksinoikeuteen perustuvalla asiakasryhmällä, jos tämä ei rajoita ostajan asiakkaan myyntiä,
- ostajan myynnin rajoittamista loppukäyttäjille, jotka toimivat kaupan tukkuportaalla,
- valikoivan jakelujärjestelmän jäsenten myynnin rajoittamista muille kuin valtuutetuille jakelijoille, ja
- ostajan mahdollisuuden rajoittamista myydä komponentteja, jotka toimitetaan sisällytettäväksi asiakkaiden hyödykkeisiin ja käytettäisiin samanlaisten hyödykkeiden valmistamiseen kuin toimittajan valmistamat hyödykkeet;
- (c) rajoittamaan samalla jälleenkaupan portaalla toimivien valikoivan jakelujärjestelmän jäsenten aktiivista tai passiivista myyntiä loppukäyttäjille, rajoittamatta kuitenkaan mahdollisuutta kieltää järjestelmän jäsentä toimimasta valtuuttamattomassa liikkeessä;
- (d) rajoittamaan ristikkäisiä toimituksia valikoivaan jakelujärjestelmään kuuluvien jakelijoiden välillä, mukaan lukien eri kaupan portailla toimivien jakelijoiden välillä;

⁽¹⁾ Ks. myös komission tiedonanto – Suuntaviivat vertikaalisista rajoituksista, EYVL C 291, 13.10.2000, erityisesti 73, 142, 143 ja 189 kohta. Vertikaalisia rajoituksia koskevissa suuntaviivoissa tiettyjen rajoitusten osalta viitataan kokonaismarkkinaosuuden lisäksi myös tietyn tavarantoimittajan tai ostajan sidottuun markkinaosuuteen, mutta tässä tiedonannossa kaikki markkinaosuusrajat tarkoittavat kokonaismarkkinaosuuksia.

⁽²⁾ EYVL C 372, 9.12.1997, s. 5.

⁽³⁾ Tämän vaikuttamatta yhteisen tuotannon tilanteisiin, joko yhdessä yhteisen jakelun kanssa tai ilman, siten kuin ne on määritelty komission asetuksen (EY) 2658/2000 5 artiklan 2 kohdassa ja komission asetuksen (EY) 2659/2000 5 artiklan 2 kohdassa, EYVL L 304, 5.12.2000, s. 3 ja 7.

- (e) komponenttien toimittajan ja kyseiset osat hyödykeisiin sisällyttävän ostajan sopima rajoitus, joka estää toimittajaa myymästä kyseisiä osia varaosina loppukäyttäjille tai korjaamoliikkeille tai muille palveluntarjoajille, joita ostaja ei ole valtuuttanut korjaamaan tai huoltamaan hyödykkeitään.
- (3) sellaisten kilpailijoiden määriteltynä kohdan 7 tarkoittamalla tavalla välisissä sopimuksissa, jotka toimivat sopimuksen tarkoituksessa eri tuotanto- tai jakeluketjun tasolla, edellä 1 ja 2 alakohdassa luetellut vakavimmat rajoitukset.
12. (1) Tässä tiedonannossa "yrityksellä", "sopimuspuolella", "jakelijalla", "toimittajalla" ja "ostajalla" tarkoitetaan myös niihin sidossuhteessa olevia yrityksiä.
- (2) Sidossuhteessa olevia yrityksiä ovat:
- (a) yritykset, joissa sopimuspuolella on suoraan tai välillisesti:
- valtuudet käyttää yli puolta äänimäärästä, tai
  - valtuudet nimittää yli puolet hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä laillisesti edustavien toimielinten jäsenistä, taikka
  - oikeus johtaa yrityksen liiketoimintaa;
- (b) yritykset, joilla on suoraan tai välillisesti a alakohdassa luetellut oikeudet tai valtuudet sopimuspuoleen nähden;
- (c) yritykset, joissa b alakohdassa tarkoitetulla yrityksellä on välittömästi tai välillisesti a alakohdassa luetellut oikeudet tai valtuudet;
- (d) yritykset, joissa sopimuspuolella on yhdessä yhden tai useamman a, b tai c alakohdassa tarkoitetun yrityksen kanssa tai joissa kahdella tai useammalla viimeksi mainitulla yrityksellä yhdessä on a alakohdassa luetellut oikeudet tai valtuudet;
- (e) yritykset, joilla on yhteisesti a alakohdassa lueteltuja oikeuksia tai valtuuksia:
- sopimuspuolet tai kunkin a–d alakohdassa viitattut sidossuhteessa olevat yritykset, tai
  - yksi tai useampi sopimuspuoli taikka yksi tai useampi a–d alakohdassa tarkoitettu sidossuhteessa oleva yritys ja yksi tai useampi kolmas.
- (3) Edellä 2 kohdan e alakohtaa sovellettaessa näiden yhteisessä määräysvallassa olevien yritysten markkinaosuus jaetaan tasan niiden yritysten kesken, joilla on 2 kohdan a alakohdassa luetellut oikeudet tai valtuudet.